

Fiatal gazdák a bíróságon...

2009-ben a fiatal mezőgazdasági termelők az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott támogatás iránti kérelmet nyújthattak be az MVH-hoz, amellyel az induló vállalkozásuk egy egyszeri tőkeinjekciót kaphattak. Illetve jelen cikkben elmesélt jogesetek szereplői csak kaphattak volna, de talán még kaphatnak is, ha hiszünk a népmesékben: minden jó, ha a vége jó...

Mint minden jogcímű támogatásnál, a fiatal mezőgazdasági termelők támogatás igénybevételének is szigorú feltételrendszert állapítottak meg a 113/2009. (VIII. 29.) FVM (a továbbiakban: FVM-rendelet) rendeletben. A kérelmező nem lehetett fiatalabb 18 évesnél, de idősebb sem 40 évesnél és az FVM-rendeletben meghatározott szakképesítéssel vagy felsőfokú végzettséggel kellett rendelkeznie. Továbbá az az ügyfél nyújthatott be kérelmet, aki elsőként kezdett gazdálkodásba mezőgazdasági üzem vezetőjeként, illetve aki korábban nem nyújtott be pályázatot vagy kérelmet támogatás iránt az MVH-hoz.

Mintegy tízszeres volt a „túljelentkezés” ezen jogcím esetében, mely jelezte az induló vállalkozások túlekedését az egyszeri tőkejuttatás iránt.

Az FVM rendelet 6. §-a szerint: „**A támogatási kérelmeket az MVH a Tv. 32. § (1) bekezdésének c) pontja szerint rangsor állításával bírálja el az 5. számú melléklet szerinti pontrendszer alapján végzett értékeléssel.**”

A gazdáknak tehát igencsak igyekeznie kellett, hogy beleférjenek a támogatási keretbe, de azért sejteni lehetett, hogy sokan lesznek, akik a ponthatár alá szorulnak. A döntések meghozatala után, viszont voltak jó páran, akik úgy érezték, hogy a döntés nem felelt meg a jogszabályoknak, ezért éltek a jogorvoslati jogukkal, fellebbeztek, illetve keresetet nyújtottak be az akkor még kizárólagosan illetékes Fővárosi Bíróságra. A perek közül néhány már lezárult, de sok per még folyamatban van. Ezek közül mutatok be most néhány esetet, hátha segítségül szolgál a jövőben.

■ Forráshiányos határozatok

Az ügyfelek által 2010 tavaszán kézhez kapott határozatok túlnyomó többsége kizárólag annyit tartalmazott, hogy az ügyfél az elbírálás során hány pontot kapott és ezzel a pontszámmal elér-

te-e a támogatás alsó határát vagy sem. Tehát az ügyfeleknek fogalmuk sem volt arról, hogy az adott pontszám miként jött össze. Kicsit több információval csak az rendelkezett, aki a határozat kézhez vétele után iratbetekintés során kikérte a pontozási jegyzőkönyvet, amelyben ugyan szerepeltek a részpontszámok, de indokolás ott sem volt található. Az indokolás leginkább a pénzügyi terv és az üzleti terv pontozásánál hiányzott, hiszen ott nem olyan nyilvánvaló az értékelés, mint például egy igazolás benyújtásánál, vagy az életkor meghatározásánál.

A forráshiányra hivatkozással elutasított határozatok esetében fellebbezésre nem is volt lehetősége az ügyfeleknek, az egyetlen jogorvoslati lehetőség a keresetlevél bíróságra való benyújtása volt. Volt olyan ügyfelem, akinek a pénzügyi tervének pontozása közgazdaságtani szempontból volt irreális, vagy egyszerűen csak nem kapott meg egy jogszabály alapján neki járó pontot. Tehát csak olyan esetekben kértünk bírósági felülvizsgálatot, ahol bizonyosak voltunk abban, alátámasztható valós adatokon alapuló érveléssel, hogy az ügyfél által benyújtott dokumentumok alapján a kérelme értékelése után meghatározott pontszám meg kellett volna, hogy haladja a támogatás eléréséhez szükséges minimum pontszámot.

Az elmúlt hetek, hónapok tapasztalatai alapján elmondható, hogy a Fővárosi Bíróság többsége azon az állásponton van a forráshiányos határozatokkal kapcsolatban, hogy azok olyannyira hiányosak, hogy azok felülvizsgálatra is alkalmatlanok, sértik a közigazgatási hatósági eljárást és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CLX. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdés ea) pontját („**nem tartalmazzák a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat**”). Ezért a bíróság számos esetben új eljárásra utasította az MVH-t, aki az új eljárásban köteles lesz a

Dr. Jobbágy
Krisztina

határozatait a Ket. 72. § (1) bekezdés ea) pontjának megfelelően megindokolni.

Tehát érdemben kevesen tudják/akarják ezeket az egymondatos határozatokat tárgyalni, de ahol erre sor került, ott az volt az MVH álláspontja, hogy a pénzügyi terv értékelési útmutatóját azért nem hozta és nem hozza nyilvánosságra, mert akkor mindenki ugyanolyan pénzügyi tervet nyújtott volna be, amely ellehetetlenítette volna az értékelést. Ez az érvelés csak azért értelmezhetetlen, mert az értékelés lezárult, már bírósági ügyszakban vagyunk, amikor ők még mindig nem hajlandóak az értékelés szempontjait nyilvánosságra hozni... Ebben az érdemi ügytípusban még nincs jogerős döntésünk, de kíváncsian várjuk, a Fővárosi Bíróság hogyan ítéli meg a nyilvánosság kérdését. Annál is inkább, mert a mi álláspontunk szerint a vonatkozó közösségi jogszabályban a nyilvánosság és a tájékoztatási kötelezettség feketén-fehéren szerepel:

■ A Bizottság 1974/2006/EK rendelete

- **A finanszírozásra Bizottsági rendelet 58. cikk (3) bekezdése szerint a tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos részletes információkat a VI. számú melléklet tartalmazza. A VI. számú melléklet 1.1. pontja szerint a potenciális kedvezményezettek részére egyértelmű, részletes és naprakésszé tett tájékoztatást kell nyújtani többek között:**

- a finanszírozásra való jogosultság érdekében követendő közigazgatási
- a finanszírozásra benyújtott kérelmek vizsgálatára irányuló eljárásokról
- a támogathatósági feltételek és a finanszírozandó projektek kiválasztására és értékelésére vonatkozó kritériumokról.”

Az Európai Parlament és a Tanács 2003. november 17-i 2003/98/EK IRÁNY-

ELVE a közzféra információinak tovább felhasználásáról

(...)

(16) A közzféra valamennyi, általában rendelkezésre álló – nem csak politikai, hanem az igazságszolgáltatási, közigazgatási vonatkozású – dokumentumának nyilvánosságra hozatala alapvető eszköze a tudáshoz való jog kiterjesztésének, amely a demokrácia egyik alapelve. Ez a célkitűzés minden, akár helyi, országos vagy nemzetközi szintű intézményre vonatkozik.

■ Önkéntes hiánypótlás

Sok ügyfelünk olyan első fokú határozatot kapott, amelyben csak az állt, hogy az elutasításra azért került sor, mert a kérelmező az üzleti terv és pénzügyi terv értékelése során nem ért el összesen legalább 50 pontot, ami nem felel meg az FVM rendelet 4. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak: **„4. § (1) Az ügyfél a támogatást akkor veheti igénybe, ha d) gazdálkodási tevékenysége fejlesztésére vonatkozó üzleti tervet, annak részét képező pénzügyi tervet nyújt be, és a tervek értékelése során összesen legalább 50 pontot elér.”**

A határozat nem tartalmazott arra nézve információt, hogy ezt mi alapján állapították meg, vagy, hogy a kérelem pontosan milyen pontszámot ért el, illetve azt sem, hogy az FVM-rendelet 5. számú mellékletében található értékelési szempontok alapján a kérelem milyen részpontszámokat ért el. Majd a fellebbezések elbírálása után a II. fokú határozatból értesülhettek az ügyfelek, hogy azért nem érték el az üzleti és pénzügyi terv vonatkozásában az előírt minimum 50 pontot, mert az önkéntes hiánypótlás keretében benyújtott üzleti és pénzügyi tervüket nem értékelték ki, csak részben a 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Törvény) 41.§ (5) bekezdésére hivatkozva: **„Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott intézkedések igénybevételenek részletes szabályait tartalmazó jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a hiánypótlásra azon dokumentumok, illetve adatok esetén, amelyek kizárólag a pontozás szempontjából veendő figyelembe, nincs lehetőség.”** Tehát az MVH csak azon részeit pontozta le az önkéntesen a kérelem benyújtást követően, de a határozat meghozatalát több hónappal megelőzően benyújtott pénzügyi és üzleti tervnek, amelyek szerinte nem kizárólag pontozás szempontjából veendő figyelembe, így születtek csupán néhány pontot elérő értékelések.

Ügyfeleinkkel azon az állásponton voltunk, hogy ezeket a dokumentumokat nem lehet szétcincálni, azok teljes egé-

szében **„nem kizárólag pontozás szempontjából”** figyelembe veendő, mert azok nem csupán a pontozás, hanem az alapjogosultság megléte, megszerzése és ellenőrzése szempontjából is figyelembe veendő. Mivel ezek benyújtása támogatási feltétel az FVM rendeletben, viszont ezek hiánya nem érdemi elutasítási indok, ezért ebben az esetben hiánypótlási felhívást kellett volna kibocsátania a hivatalnak, illetve az önkéntes hiánypótlásként benyújtott dokumentumot el kellett volna bíráltnia.

A Fővárosi Bíróság tanácsainak többsége a mi álláspontunkat osztotta, a fentiek túl kimondásra került az is, hogy

az FVM rendelet **„kizárólag pontozás szempontjából figyelembe veendő”** dokumentumként a termelői csoport, termelő szervezet igazolást, vagy tagfelvételi szándéknyilatkozatot nevesíti, melyek esetében lehetőség van hiánypótlásra az FVM rendelet 5. § (5) bekezdés alapján, de ez nem a hiánypótlatható dokumentumok körét szűkíti le, csak feloldást jelent a Törvény 41. § (5) bekezdése alól. Tehát az MVH-nak, az új eljárásban teljes egészében ki kell értékelnie, pontoznia az önkéntes hiánypótlás keretében benyújtott pénzügyi és üzleti tervet. Reméljük, hogy az MVH ennek a kötelezettségének végre eleget tesz.

Figyelemfelhívás gazdáknak

Az utóbbi hetekben több gazdálkodó is jelezte, hogy az MVH minden előrejelzés, tehát végzés nélkül inkasszálta le a számláját, annak ellenére, hogy elbírálatlan fellebbezése van a hivatalnál, vagy keresetlevelet nyújtott be, amelyben kérte a végrehajtás felfüggesztését a bíróságtól. Ilyen esetekben nem lenne joga az MVH-nak inkasszálni, vagy kifizetéseket visszatartani ill. követelést levonni a támogatásokból, csak ha a fellebbezést jogerősen elbírálta, vagy a bíróság döntött a végrehajtás felfüggesztés iránti kérelemről, tehát ha azt elutasította.

FONTOS TUDNI, hogy amennyiben végzés formájában erről nem értesíti az ügyfelet az MVH, akkor is van lehetőség a jogorvoslatra, mert a Ket. 152. § (2) bekezdés lehetőséget ad végrehajtási kifogás előterjesztésére a törvénysértő intézkedés (az inkasszálni) ellen is, amelyet a foganatosító szervnél kell a tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon, akadályoztatás esetén 3 hónapon belül előterjeszteni. Ha végzést kapnának a levonásról, vagy az inkasszálnásról és az törvénysértő a fentiek alapján, akkor pedig a Ket. 98.§ alapján fellebbezést kell benyújtani.

Minden gazdának felhívjuk a figyelmét arra, hogy az MVH-nak arra sincs joga, hogy az ügyfélnek jogerős határozat alapján járó támogatási összeget visszatartson, vagyis ne fizesse ki azért, mert az ügyfél egy másik, ettől független ügyben keresettel élve bírósághoz fordult és a bírósági eljárás még nem zárult le. Az MVH az ügyfelet megillető támogatást csak az ügyfelet terhelő, az intézkedésekkel összefüggő tartozás összegéig tarthatja vissza! Így jogszerűen az nem fordulhatna elő, hogy teljes támogatási összegeket tartson vissza az MVH, egy általa nyilvántartott tartozás miatt. (tehát 2,5 milliós összeget nem lehet azért visszatartani, mert az ügyfél területalapú támogatás esetében 200 000 forint összegű támogatás miatt bírósághoz fordul!)

Gyakorlatilag rá akarván kényszeríteni a gazdálkodókat, hogy saját magukért, a saját igazukért ne álljanak ki, vagy ha ezt valaki mégis megteszi, akkor visszalépésre kényszerítse őket a peres eljárástól. Ez a gyakorlatban nem jelent mást, mint hogy kizárólag az MVH-nak van igaza az ügyfelekkel szemben, ha mégsem akkor is az első szabály lép életbe (az MVH szerint)!

A gazdáknak a fentiekkel szemben egy jogi lehetőségük van, mégpedig, ha a Legfőbb Ügyészséghez fordulnak, és törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményeznek arra vonatkozóan, hogy az ügyészség vizsgálja meg az MVH jogszabálysértő gyakorlatát, és tegye meg a szükséges intézkedéseket azért, hogy az MVH ezzel a jogszabálysértő magatartásával felhagyjon. Emellett még az állampolgári jogok országgyűlési biztosához is lehet fordulni, mivel az MVH gyakorlata a gazdák állampolgári jogait is alapvetően megsérti.

Egyéb jogi lehetőség sajnos nincs, de ami van, azzal élni kell, hogy a gazdák megkapják az őket megillető támogatást!

■ Határozatok visszavonása

A legjobban talán azok voltak elkeseredve, akik előtt elhúzták a mézesmadzagot, először kaptak egy 40 000 eurónak megfelelő forintösszegű támogatást megítélő határozatot, belefogtak a vállalkozás építésébe, majd 3 hónappal később az MVH visszavonta azokat, és forráshiány miatt elutasította a kérelmeket. Indokolás a határozatokban annyi volt, hogy felülvizsgálták a pontozást és azok mégsem érték el a támogatáshoz szükséges pontszámot. Ezen túlmenően semmilyen indokolást nem tartalmaztak a határozatok. Ügyfeleink joggal érezhették magukat átverve, hiszen először megítélték számukra a támogatáshoz szükséges pontszámot, majd 3 hónap múlva az MVH a saját pontozását jogszabálysértőnek találta és az

új pontozás alapján már nem ítélte meg a támogatáshoz szükséges pontszámot.

Természetesen itt sem lehet tudni, hogy mi volt jogszabálysértő az eredeti határozatban, véleményünk szerint ez a visszavonás így minden indokolás nélkül jogszabálysértő. Főleg úgy, hogy a Ket. nem engedi a visszavonást vagy módosítást, amennyiben az jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogot sért. Felperesek, valamennyien, a 2010 májusában kézhez vett támogatási határozatok alapján már jóhiszeműen jogokat szereztek, és azokat gyakorolni is kezdték, hiszen megtették a szükséges intézkedéseket az induló gazdaságuk létrehozásához.

A határozat visszavonással az MVH komoly anyagi kárt okozott az ügyfeleknek, amelyet reméljük sikerül megtéríteni azáltal, hogy a Fővárosi Bíróság hatá-

lyon kívül helyezi ezeket a jogszabálysértő visszavonó határozatokat és fenntartja hatályában az eredeti, támogatást megítélő határozatokat.

Mintegy vigaszul sokszor mondják azt a gazdáknak, hogy lehet, hogy megint meghirdetik a fiatal gazda jogcímen a támogatást, pályázzanak újra, hátha most sikerül. Ha minden igaz, 2011 őszén valóban újra lesz fiatal gazda támogatás, de ez sovány vigasz azoknak, akik 3 éve minden energiájukat belevetve belekezdtek egy új vállalkozásba, amihez számítottak az MVH támogatására is... Ezért érthető, hogy vannak, akik 3 év után is harcolnak az igazukért. Reméljük, segítségükre tudunk/tudunk lenni ebben is.

Dr. Jobbágy Krisztina